

Kultur- og kirke-departementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Postadresse: NRK juridisk avd.
0340 Oslo
Besøksadresse: Bj. Bjørnsons pl. 1

Sentralbord: 23 04 87 91
Telefaks: 23 04 71 03
E-post: olav.nyhus@nrk.no

Norsk rikskringkasting as
Foretaksreg.: NO976 390 512 MVA

www.nrk.no

Sendes også pr e-post til avdelingsdirektør Øivind Christensen
oyvind.christensen@kkd.dep.no

Deres ref:

Vår ref.:
ASTY/ONYH/

Dato:
31. august 2007

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL ALLMENNKRINGKASTINGSPLAKAT FOR NRK

Vi viser til Kultur- og kirke-departementets brev datert 18. mai d.å. med høringsnotat om vedtakelse av en allmennkringkastingsplakat for Norsk rikskringkasting AS.

Høringsnotatet har vært behandlet av styret i Norsk rikskringkasting AS (Heretter benevnt NRK) og av selskapets redaksjonelle ledelse. Vår vurdering kan inndeles i følgende fire hovedpunkter:

1. Formålet med innføringen av en allmennkringkastingsplakat

NRK har ingen prinsipielle innvendinger mot innføringen av en slik allmennkringkastingsplakat dersom Regjeringen mener en slik plakat er hensiktsmessig for å bidra til at den politiske drøftelse av rammene for NRKs virksomhet skjer ut fra en overordnet og prinsipiell tilnærming.

2. Allmennkringkastingsplakatens formelle og rettslige status

NRK mener det likevel er grunn til å stille spørsmål ved en slik allmennkringkasterplakats formelle og rettslige status. Plakaten pålegger NRK en rekke forpliktelser. NRKs virksomhet er i tillegg regulert i kringkastingsloven med forskrifter og i selskapets vedtekter. Forholdet mellom disse regelsett bør tydeliggjøres. Det bør bl.a. klargjøres om noen – og i så fall hvilken - instans som eventuelt er tilsynsorgan for vurdering av selskapets oppfyllelse av forpliktelsene, og hvordan plakats bestemmelser skal fortolkes ved eventuell motstrid eller uklarhet i forhold til øvrige regler som fastsetter rammene for NRKs virksomhet.

3. Prinsipiell tilnærming til NRKs redaksjonelle frihet og forpliktelser

NRK vil innledningsvis understreke at vi fullt ut erkjenner og søker å oppfylle det samfunnsoppdrag og den rolle selskapet er tiltenkt som allmennkringkaster i en sterkt markedsdrevet medieutvikling. Således har vi bl.a. utarbeidet en overordnet strategi for 2007-2012 som støtter opp om de mål og forpliktelser som

er fastsatt i selskapets vedtekter.

Vi vil imidlertid påpeke at bruken av begrepet "politisk styring" av NRK, lett støter an mot det fundamentale prinsipp om selskapets redaksjonelle uavhengighet. Det er derfor grunn til å understreke at den politiske oppgave bør begrenses til å fastsette de overordnede rammer og mål for virksomheten. Prinsippet om den redaksjonelle uavhengighet må også legges til grunn når de redaksjonelle målene skal konkretiseres. Formuleringer som pålegger en særskilt formålsrettet plikt til å fremheve eller favorisere særskilt innhold, vil bl.a. lett bryte med formålet om en demokratisk debatt og ytringsfrihet.

4. Merknader til enkelte punkter i utkastet til allmennkringkasterplakat

NRK har i tillegg merknader til formuleringen av enkelte konkrete bestemmelser i utkastet til allmennkringkasterplakat. Våre kommentarer er gitt i den rekkefølge punktene fremkommer i utkastet.

- a. I sjuende kulepunkt under overskften "NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur" er inntatt en formulering som fastslår at *"Arkivtilbudet skal i hovedsak gjøres gratis tilgjengelig."*

Vi er klar over at tilnærmet samme formulering ("*som hovedregel*") er benyttet i St.meld. nr. 30 (2006-2007). I meldingen er imidlertid i påfølgende setning tilføyet at NRK bør kunne kreve kostnadsdekning. En slik presisering kan vise seg å bli svært viktig. Det største hinder for å tilgjengeliggjøre både eldre og nyere programmateriale på Internett og andre plattformer, er økonomiske og praktiske utfordringer knyttet til rettighetsklarering.

Betydelige deler av NRKs programarkiv involverer eksterne rettighetshavere. Tilgjengeliggjøring av dette programmateriale forutsetter således et samtykke fra rettighetshaverne, hvilket vi normalt kun får mot betaling av vederlag. Meldingen legger opp til at slike bruksrelaterte kostnader – eksempelvis rettighetsvederlag pr. avspilling/nedlasting – skal kunne belastes brukeren. Dette bør også presiseres i allmennkringkastingsplakaten.

Vi vil for øvrig i denne sammenheng fremheve de praktiske problemer som knytter seg til klarering av slike eksterne rettigheter. NRK ser svært positivt på den hjemmel for avtalelisens i forhold til programarkivene som ble etablert ved lovendring i 2005. Det gjenstår imidlertid fortsatt å se om NRK lykkes å komme til enighet med rettighetshaverne om en praktikabel avtale. NRK har kontaktet Norwaco for å tilstrebe en ordning i likhet med den Danmarks Radio og Copydan har inngått i Danmark. For øvrig viser vi til merknad e nedenfor.

- b. Under hovedavsnittet om at NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke kommersielt, er det i andre kulepunkt uttalt at *"NRKs allmennkringkastingstilbud på radio, fjernsyn og tekst-tv skal være reklamefritt"*.

Bestemmelsen gir uttrykk for en videreføring av gjeldende regulering for radio og fjernsyn. For tekst-tv innebærer dette en innskrenkning. NRK er innforstått med at rene reklametjenester ikke lenger tillates på våre tekst-tv sider. NRK tekst-tv inneholder imidlertid også såkalt betalt informasjon. Vi sikter da til tjenester som ruteinformasjon for flyavvikling ved Gardermoen og informasjon om ledige stillinger o.l. Dette er populære tjenester som ikke aktivt oppfordrer folk til kjøp av varer eller tjenester, men tjenester som dekker et brukerbehov og som brukerne selv søker.

Informasjonen er normalt inntatt på egne tekst-tv sider der brukerne selv søker seg inn, og fremkommer ikke som markedsføring inntatt på sider der det blandes med andre redaksjonelt innhold. NRK får betalt for tilrettelegging og publisering av informasjonen og formelt sett er følgelig slik informasjon å anse som reklame.

Vi mener denne informasjonen ikke oppleves av tekst-tv brukerne som støyende reklame, og at et forbud mot slik informasjon på uønsket måte vil redusere et etterspurt tilbud fra et betydelig antall brukere. Vi ber derfor departementet vurdere å unnta betalt informasjon som ikke har til primærformål å markedsføre varer eller tjenester fra reklameforbudet på tekst-tv. Vi vil i så fall gjerne drøfte utformingen av en slik regel nærmere med departementet.

- c. Tredje kulepunkt under *"NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt"* inneholder to formuleringer som vi ber departementet revurdere ut fra en substansiell betraktning.

For det første er angitt at *"NRK skal tilstrebe et tydeligst mulig skille mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester tilbudt på Internett."* Etter vårt skjønn er ordlyden *"tydeligst mulig skille"* uhensiktsmessig streng og legger en uønsket sterk begrensning på NRK og utformingen av vårt nettilbud.

NRK støtter selvsagt fullt opp om de presseetiske prinsipper og vi mener de regler som følger av Vær varsom-plakaten også vil være tilstrekkelige for at publikum tydelig skal oppfatte hva som er redaksjonelt innhold som omfattes av allmennkringkasteroppdraget og kommersielt innhold som faller utenfor.

Vær Varsom-plakaten punkt. 2.7 lyder:

"Sørg for å opprettholde det klare skillet mellom journalistikk og kommersiell kommunikasjon også ved bruk av pekere og andre koplinger." Også i punkt 2.6 vises det til medienes plikt til å opprettholde *"et klart skille"*.

NRK mener følgelig at bestemmelsen i allmennkringkasterplakaten bør omformuleres. Det kan eksempelvis gjøres slik: *"NRK skal tilstrebe et klart skille mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester tilbudt på Internett."*

- d. Under samme kulepunkt er avslutningsvis inntatt følgende pålegg:
"Nedlastningstjenester som tilbys innenfor allmennkringkastingstilbudet skal ikke inneholde reklame."

Vi er kjent med at samme standpunkt er inntatt i St.meld. nr. 30 (2006-2007). Ettersom vi ikke tidligere har fått anledning til formelt å kommentere en slik begrensning, er det naturlig å knytte noen merknader til dette forhold her.

Etablering og drift av et bredt og godt arkivtilbud med nedlastningstjenester vil være et kostbart tiltak for NRK. Departementet har vist forståelse for dette, og har derfor også åpnet for at brukerne må betale brukerrelaterte kostnader for et slikt tilbud. Innenfor dagens økonomiske rammer er det svært vanskelig å se for seg at NRK kan realisere et særskilt fyldegjørende nedlastningstilbud uten brukerfinansiering. Departementet har da også selv – om enn ganske kort – vist til at allmennkringkastingsplakaten vil få økonomiske konsekvenser.

Målet må etter vårt syn være å gjøre tilbudet enkelt og attraktivt tilgjengelig for brukerne. Vi stiller oss da spørsmål ved om ikke initialspotter – eventuelt tidsbegrenset – vil være å foretrekke for brukerne, i stedet for at de eksempelvis ved hver enkelt avspilling skal måtte registrere og betale et for den enkelte relativt beskjedent beløp. Initialspotter antas å ville kunne være en av de mest intektsbringende reklameaktiviteter for NRK i fremtiden. Vi beklager derfor om denne muligheten nå innskrenkes og forbyes i en situasjon da slik tilleggsfinansiering synes mer viktig enn noensinne. Vi ber følgelig departementet vurdere muligheten for å opprettholde NRKs adgang til denne form for reklame som et eventuelt bedre alternativ for brukerne.

- e. Avslutningsvis skal kort bemerkes at det i kulepunkt fire under punkt *"NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskapning"* er inntatt følgende formulering-; *"Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper."*

NRK er ikke uenig i intensjonen, men språklig sett innebærer formuleringen at det samlede tilbudet skal appellere til alle. Poenget er formodentlig at NRK skal tilby innhold som appellerer til de forskjellige aldersgrupper.

Med vennlig hilsen
Norsk rikskringkasting AS

Hallvard Bakke
Styreleder

Hans-Tore Bjerkaas
Kringkastingssjef